

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่นำเสนอในบทที่ 4 นี้ เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสำรวจชุมชน การเก็บแบบสอบถามคนในชุมชน แบบสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยว การประชุมระดมสมองแกนนำชุมชน การฝึกอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงาน จากนั้นนักวิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวสรุปและอธิบายผลการศึกษาไว้ในบทที่ 4 ดังต่อไปนี้

4.1 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนคลองโคน

การวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนคลองโคนนี้ ได้นำเอาแนวคิดองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กล่าวไว้โดย Tourism Western Australia (www.tourism.wa.gov.au, 2008) ได้แบ่งองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ 5 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions) 2) การเข้าถึง (Access) 3) ที่พัก (Accommodation) 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และ 5) กิจกรรม (Activities) มาใช้เพื่ออธิบายศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนคลองโคนได้ดังต่อไปนี้

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions)

จากการสัมภาษณ์แกนนำชุมชนและผู้นำหมู่บ้านนำโดย คุณจีระ แก้วมณี (15 มิถุนายน 2556) นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคลองโคน พบว่า สิ่งดึงดูดใจที่ได้รับการยอมรับและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมากได้แก่ ป่าชายเลน ซึ่งมีลักษณะคือ เป็นป่าชายเลน ในเขตอ่าวไทย มีดินเลนหนาสภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์ดี ทำให้มีสัตว์หน้าดินจำนวนมากอาศัยอยู่ ส่งผลให้ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพประมงได้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.1 ป่าชายเลนคลองโคน

ที่มาป่าชายเลนคลองโคน (<http://www.highlightthailand.com> , 2555)

นอกจากสัตว์หน้าดินที่มีความอุดมสมบูรณ์แล้วยังพบว่า ป่าชายเลนคลองโคนแห่งนี้ยังมีลิงแสมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันถือเป็นสัตว์สงวนสำหรับการท่องเที่ยวป่าชายเลนคลองโคนได้ดีอีกทางหนึ่ง เพราะนักท่องเที่ยวจะได้นั่งเรือแวะเข้าไปให้อาหารลิงกันในเว็จป่าชายเลน สร้างความสนุกสนานตื่นเต้นให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 4.2 ลิงแสมป่าชายเลนคลองโคน

ที่มา ป่าชายเลนคลองโคน (<http://travel.thaiza.com>, 2555)

นอกจากปายาเลนแล้วยังคงมีกิจกรรมทางน้ำที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้กลายเป็นภาพความทรงจำที่ดีของนักท่องเที่ยวจำนวนมากซึ่งได้แก่ การเล่นสกีน้ำ การถีบกระดานเล่น การเก็บหอยแครง หรือการชมวิถีการทำประมงของชาวบ้าน เสร็จจากนั้นนักท่องเที่ยวยังจะได้สัมผัสกับบรรยากาศการรับประทานอาหารแบบชาวเลบนกระเตงที่สร้างขึ้นมาเป็นที่พักตั้งอยู่กลางทะเล แต่เดิมชาวบ้านใช้เพื่อเป็นที่พักระหว่างออกหากุ้งหอยปูปลา แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นจุดท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 4.3 กิจกรรมสกีน้ำ

นอกจากกิจกรรมการท่องเที่ยวแล้ว สินค้าที่ได้รับความนิยมและดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านไปมาให้แวะมาหาซื้อที่คลองโคนได้แก่ กะปิเคยแท้คลองโคน ซึ่งได้รับการขนานนามและรู้จักกันอย่างแพร่หลายในการเป็นกะปิที่ทำจากเคยแท้ รสชาติดี

ภาพที่ 4.4 กะป๋กลองโคน

ร้านอาหารในชุมชนคลองโคนยังเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สามารถจูงใจผู้ที่ผ่านมาให้แวะเข้ามาเยี่ยมชมชุมชนคลองโคนได้ โดยในชุมชนแห่งนี้จะมีร้านอาหารอร่อยและมีชื่อเสียงอยู่หลายร้าน เช่น ร้านกบซีฟู๊ดส์ ร้านผู้ใหญ่จอย ร้านเกษตร หรือ ครั้วบ้านไม้ชายเลน เป็นต้น

ภาพที่ 4.5ร้านกบซีฟู๊ดส์

ทั้งนี้จากการสำรวจชุมชนคลองโคกนั้ง 7 ตำบล พร้อมทั้งการซักถามข้อมูลกับคนในชุมชนถึงจุดเด่นของแต่ละหมู่บ้านทำให้นักวิจัยสามารถพบว่าแต่ละชุมชนมีจุดเด่นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ตั้ง และวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลได้ดังตาราง 4.1 ต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จุดเด่นของชุมชนคลองโคกนั้ง

หมู่	จุดเด่น
หมู่ที่ 1	- สวนมะพร้าว - ทำน้ำตาลมะพร้าว - บ่อกุ้ง
หมู่ 2,3	- อาชีพประมง - กิจกรรมการประมงที่น่าสนใจ 1.กระดานถีบ 2.เก็บหอย 3.รอเคยตาตำ 4.ทำที่รอกุ้งชายป่า 5.ทำที่รอปลากระบอก 6.ทำโป๊ะปลาทุ 7.ปักหอยแมลงภู - ทำกะปิเคย
หมู่ 4	- เลี้ยงหอยเคย - เลี้ยงหอยแมลงภู - เลี้ยงกุ้ง (บ่อกุ้ง) - เลี้ยงปลา - เลี้ยงปู - ศาลเจ้าแม่ตะเคียน

- ร้านเสริมสวย จำนวน 6 ร้าน
- ร้านตัดเสื้อ จำนวน 4 ร้าน
- อุ้ซ่อมรถ จำนวน 3 แห่ง
- โรงกลึง จำนวน 3 แห่ง

5) กิจกรรม (Activities)

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวชมมีอยู่หลายอย่างด้วยกันซึ่งจากการสัมภาษณ์และสำรวจพบว่ากิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- นั่งเรือชมธรรมชาติ
- ปลุกป่าชายเลน
- ให้อาหารลิง
- ถีบกระดานเลน
- สกีนํ้า
- จับหอยแครง
- ชมวิถีชีวิตชาวประมง
- นั่งชมวิวนครเคเตง
- รับประทานอาหารบนกระเตงกลางทะเล

4.2 ความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยว

การสำรวจความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวตำบลคลองโคน อ. เมือง จ.สมุทรสงคราม พบว่า เป็นชาย 146 คน และเป็นหญิง 173 คน รวมทั้งสิ้น 328 คน อายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไปถึง 65 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 74.5 และโสดร้อยละ 21 ระดับการศึกษาตั้งตาราง 4.2 ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 29.2 ปริญญาตรีร้อยละ 5.2 เป็นต้น

ตาราง 4.2 ระดับการศึกษาของคนในชุมชนผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษา	196	59.6
มัธยมศึกษา	96	29.2
ปริญญาตรี	17	5.2
ปริญญาเอก	1	.3
อื่นๆ	10	3.0
ไม่ตอบ	9	2.7
Total	329	100

ตาราง 4.3 อาชีพที่สร้างรายได้หลักให้แก่คนในชุมชน

อาชีพที่สร้างรายได้หลัก	ความถี่	ร้อยละ
ออกเรือหาปลาเก็บหอย	58	17.6
บริการเรือท่องเที่ยว	5	1.5
ทำฟาร์มหอย/กุ้ง/ปู	55	16.7
ทำกะปิ	7	2.1
รับราชการ	2	.6
รับจ้างรายวันทั่วไป	116	35.3
ค้าขาย	18	5.5
ทำงานบริษัทเอกชน	18	5.5
นักเรียนนักศึกษา	1	.3
ทำธุรกิจร้านอาหาร	4	1.2
อื่นๆ	22	6.7
Missing	23	7
รวม	329	100.0

ในด้านอาชีพพบว่าคนส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายวัน ร้อยละ 35.3 รองลงมาทำอาชีพออกเรือหาปลาเก็บหอยคิดเป็นร้อยละ 17.6 และทำฟาร์มหอย กุ้ง ปู คิดเป็นร้อยละ 16.7 เป็นต้น สำหรับอาชีพทำกะปิคิดเป็นร้อยละ 2.1 และบริการเรือท่องเที่ยวมีเพียงร้อยละ 1.5 ดังตาราง 4.3

ตาราง 4.4 รายได้ของคนในชุมชน

รายได้	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	84	25.5
5,001-10,000 บาท	149	45.3
10,001-15,000 บาท	59	17.9
15,001-20,000 บาท	16	4.9
20,001-25,000 บาท	4	1.2
มากกว่า 25,000 บาท	3	.9
Missing	14	4.3
Total	329	100.0

รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงไปได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 25.5 และ รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 17.9

เมื่อถามถึงสถานที่หรือภูมิปัญญาที่น่าภาคภูมิใจของชาวคลองโคนพบว่ามียุทธศาสตร์มากมายที่ชาวบ้านนึกถึงและภาคภูมิใจ เช่น ป่าชายเลน กะปิ การทำน้ำตาลมะพร้าว หิ้งห้อย การทำประมง การเลี้ยงหอยแครง วัตถุประสงค์สำคัญของชุมชน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน วิถีชีวิตชุมชน เป็นต้น แต่สามอันดับแรกที่ได้รับการพูดถึงมากที่สุดได้แก่ ภูมิปัญญาการทำกะปิคลองโคนเป็นสิ่งชาวบ้านให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ป่าชายเลน และการเลี้ยงหอยแครงดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 สถานที่หรือภูมิปัญญาที่ชาวคลองโคนภาคภูมิใจ

สถานที่หรือภูมิปัญญาที่ ภูมิใจของคลองโคน	เหตุผลที่คนในชุมชนตระหนัก
กะปิคคลองโคน	<ul style="list-style-type: none"> - กะปิคคลองโคนอร่อยและมีคุณภาพดีที่สุด - นักท่องเที่ยวมักซื้อเป็นของฝากทุกครั้งที่มาเพราะเป็นกะปิเกรด A และหาได้ยาก - ทำให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักและสืบสานการทำกะปิต่อไป - เป็นการถนอมอาหาร เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ร่วมกันทำมาหลายสิบปี - เป็นเอกลักษณ์ประจำตำบลคลองโคน เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน
ป่าชายเลนคลองโคน	<ul style="list-style-type: none"> - ป่ามีกิ่งหอยปูปลา มีทรัพยากรมากมาย - ช่วยอนุรักษ์ป่าให้ยังมีที่อยู่อาศัย - ช่วยป้องกันชายฝั่งช่วยลดโลกร้อนทำให้ธรรมชาติน่าอยู่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ - ทำให้มีทรัพยากรและที่ดินเพิ่มมากขึ้น - นำศึกษานำคันทานาอนุรักษ์สืบทอดพัฒนาต่อไปเรื่อยๆเพราะมันเป็นแหล่งทำมาหากินของชาวคลองโคน - เป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำ เป็นแหล่งของสัตว์น้ำและสัตว์บกที่บ่งบอกถึงสภาพแวดล้อมที่ดี - ชาวคลองโคน ร่วม ปลูกป่า ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนสุดาสยามบรมราชกุมารี - ชาวบ้านมีรายได้ เป็นรายได้ของคนคลองโคน - ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชอบปลูกป่าชายเลน - สวย บรรยากาศดี น้ำขึ้นก็สวย น้ำลงก็สวย
การเลี้ยงหอยแครง	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ดี สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน - เป็นแหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

ตาราง 4.6 พบว่าจากการท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทในชุมชนคลองโคกนอ ส่งผล ดีต่อชาวคลองโคกนอในด้านการทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้น คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะในด้านการทำให้คนในชุมชนรักและช่วยเหลือกันมากขึ้น ซึ่งคนในชุมชนไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 4.6 ข้อดีของการท่องเที่ยวในชุมชนคลองโคกนอ

ข้อดีที่เกิดจากการท่องเที่ยว ในชุมชนคลองโคกนอ	เห็นด้วย	ร้อยละ	ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ
1.รายได้เพิ่มมากขึ้น	174	52.9	155	47.1
2.คนในชุมชนที่ตกงานได้มีกรทำ	116	35.3	212	64.4
3.คนในชุมชนรักและช่วยเหลือกันมากขึ้น	50	15.2	278	84.5
4.ระบบนิเวศป่าชายเลนกลับคืนมา	104	31.6	224	68.1
5.คนในครอบครัวไม่ต้องเดินทางไปทำงานต่าง ถิ่น	80	24.3	248	75.4
6.ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น	60	18.2	268	81.5
7.ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมได้รับการ ฟื้นฟู	110	33.4	218	66.3
8.มีแผ่นดินเพิ่มขึ้นจากการปลูกป่าชายเลน	79	24.0	249	75.7
9.สถานที่สำคัญหรือที่เคารพของชุมชนได้รับ การดูแลให้ดีขึ้น	63	19.1	265	80.5
10.ทำประมงได้มากขึ้น	29	8.8	299	90.9
11.มีการพัฒนาถนนป้ายและพื้นที่สาธารณะให้ อยู่ในสภาพดี	87	26.4	241	73.3

ในด้านข้อเสียดังแสดงในตาราง 4.7 ที่เกิดแก่ชุมชนคลองโคนอันเป็นผลมาจากการท่องเที่ยวได้แก่ ปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นเพียงเท่านั้น สำหรับประเด็นอื่นๆ ยังไม่ส่งผลกระทบต่อจนทำให้คนในชุมชนรับรู้ได้ นัก ทั้งนี้อาจมีบ้างในด้าน ต่อไปนี้

- มีการทิ้งสารเคมีลงในแม่น้ำลำคลองทำให้สัตว์น้ำตาย
- มีเสียงดังรบกวน
- รายได้กระจายไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน
- อยากให้ร่วมมือกัน

ตาราง 4.7 ข้อเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยวในชุมชนคลองโคน

ข้อเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว ในชุมชนคลองโคน	ใช่	ร้อยละ	ไม่ใช่	ร้อยละ
1.ปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น	186	56.5	142	43.2
2.ปัญหาโจรกรรม	4	1.2	323	98.2
3.ปัญหาสุขภาพติด	43	13.1	285	86.6
4.ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม	33	10.0	295	89.7
5.ระบบนิเวศป่าชายเลนเสียหายทำให้ประมงได้น้อยลง	41	12.5	287	87.2
6.คนในชุมชนทะเลาะแย่งนักท่องเที่ยวกัน	55	16.7	273	83.0
7.เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกไม่รักกันเหมือนเคยมา	105	31.9	223	67.8
8.ไม่ช่วยเหลือเกื้อกูล/ต่างคนต่างอยู่	53	16.1	275	83.6
9.รายได้กระจายไปไม่ทั่วทุกครัวเรือน	130	39.5	191	58.1

ตาราง 4.8 การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของคนในชุมชน

การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ของคนในชุมชน	ใช่	ร้อยละ	ไม่ใช่	ร้อยละ
ไกด์นำเที่ยว	1	.3	327	99.4
ร้านอาหาร	10	3.0	318	96.7
รถเช่า	1	.3	327	99.4
เรือเช่า	18	5.5	310	94.2
ขายของที่ระลึก	17	5.2	311	94.5
พนักงานท่องเที่ยวจังกี้ไป	1	.3		
อำนวยความสะดวก	1	.3		
โฮมสเตย์	1	.3		

จากตาราง 4.8 สาเหตุที่คนในชุมชนไม่ได้ทำงานด้านการท่องเที่ยวเนื่องจาก ส่วนมากมีงานทำอยู่แล้ว บ้างก็ทำงานบริษัทเอกชน ไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตท่องเที่ยว ไม่มีคนมาว่าจ้าง ทำงานอื่นมีรายได้ดีกว่า มีการจ้างงานคนต่างด้าวมากกว่าคนในท้องถิ่น ไม่รู้จะเข้าไปร่วมได้อย่างไร ไม่มีเรื่อนำเที่ยว เป็นต้น

ตาราง 4.9 การรับรองนักท่องเที่ยว

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
คนไทย	142	43.2
ต่างชาติ	6	1.8
คนไทยและคนต่างชาติ	22	6.7
ไม่ได้รับรองนักท่องเที่ยว	159	48.3
รวม	329	100.0

ตาราง 4.9 แสดงถึงบทบาทของคนในชุมชนต่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคนซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 48.3 ไม่ได้ทำหน้าที่รองรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่ที่เหลือได้เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยว โดยผู้ที่ทำหน้าที่รองรับและดูแลและนักท่องเที่ยวนั้น ได้ให้ความเห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคนและคนในชุมชนได้ทำหน้าที่ให้บริการส่วนใหญ่ เป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติ

ตาราง 4.10 ขนาดกลุ่ม

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
มาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป	116	35.3
มาแบบเดี่ยวคือ 1-4 คน	9	2.7
ทั้งสองอย่าง	2	.6
ไม่ได้รับรองนักท่องเที่ยว	202	61.4
รวม	329	100.0

ขนาดของกลุ่มเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวคลองโค่น ส่วนใหญ่จากตาราง 4.10 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปมากที่สุด

ตาราง 4.11 รูปแบบการท่องเที่ยว

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
มาเที่ยวเอง	56	17.0
มากับบริษัทนำเที่ยว	44	13.4
ทั้งสองอย่าง	10	3
ไม่ได้รับรองนักท่องเที่ยว	219	66.6
รวม	329	100

รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพบว่านิยมมาเที่ยวเองมากที่สุด รองลงมาคือ มากับบริษัทนำเที่ยวดังตาราง 4.11

ตาราง 4.12 ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่คนในชุมชนได้รับรอง

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
เป็นนักท่องเที่ยวทั่วไป	62	18.8
เป็นพนักงานจากหน่วยงานหรือองค์กร	52	15.8
ทั้งสอง	3	.9
ไม่ได้รับรองนักท่องเที่ยว	212	64.4
รวม	329	100.0

จากตาราง 4.12 ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่คนในชุมชนรับรอง พบว่า มีทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยวทั่วไปและเป็นพนักงานจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ตาราง 4.13 ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวไปที่ไหนมากที่สุด

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
การปลูกป่าชายเลนและร่วมสนุกกับกิจกรรมตีบกระดานเลน และอื่น ๆ	133	40.3
ชมบรรยากาศทะเลอ่าวไทย	65	19.7
ชมป่าชายเลนและการทำประมงเช่นฟาร์มหอย	7	2.1
คลองโคกนรีรีสอร์ทผู้ใหญ่ชงค์	5	1.5
คลองโคกคลองช่อง	2	.6
ธุรกิจรีสอร์ท	2	.6
ป่าชายเลนและรีสอร์ท	2	.6
กินอาหารที่กลางทะเล	1	.3
วัดคลองโคก	1	.3
อื่นๆ	107	32.5
รวม	329	100.0

จากตาราง 4.13 พบว่า การเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อปลูกป่าชายเลน ทำกิจกรรมกลางทะเล เช่น ตีบกระดานเลน ชมฟาร์มหอย เป็นสำคัญ

ตาราง 4.14 ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวมา

ระยะเวลาการมาของนักท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
ครึ่งวัน	22	6.7
เต็มวัน	176	53.5
สองวันครึ่งคืน	50	15.2
สามวันสองคืน	9	2.7
อื่นๆ	72	21.3
รวม	329	100

จากตาราง 4.14 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการแหล่งท่องเที่ยวของคลองโคกนประมาณ 1 วัน หรือเต็มวัน รองลงมาคือ 2 วัน 1 คืน

ตาราง 4.15 รายได้ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว/วัน

รายได้ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
50.00	1	.3
200.00	2	.6
300.00	5	1.5
400.00	1	.3
700.00	2	.6
800.00	2	.6
1200.00	1	.3
1500.00	1	.3
อื่นๆ (ไม่ได้บริการนักท่องเที่ยว)	314	95.4
รวม	329	100.0

ค่าบริการที่ได้รับจากการให้บริการนักท่องเที่ยวพบว่าส่วนใหญ่ได้รับวันละประมาณ 300 บาทต่อวัน ทั้งนี้รายได้ที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชนจะอยู่ระหว่าง 50 ถึง 1,500 บาท

ตาราง 4.16 ความต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความต้องการการท่องเที่ยว	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว	182	55.3	147	44.7

เมื่อถามถึงความต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนหรือไม่ ดังตาราง 4.16 พบว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 55.3 และไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 44.7 ซึ่งเหตุผลที่ทำให้คนในชุมชนต้องการหรือไม่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยเหตุผลใด พบว่า

1) เหตุผลที่คนต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- คลองโคกนจะได้มีการพัฒนาให้หน้าเที่ยวมากกว่านี้
- ความก้าวหน้าของชุมชน

- เงินเดินสะพัด มีรายได้เข้าชุมชนมากขึ้น
- จะได้มีงานทำมีอาชีพมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- จะได้มีต้นไม้ปลูกในทะเลมาเรื่อยๆ ป่าชายเลนจะได้ฟื้นฟูเพิ่มมากขึ้น
- เด็กมีความรักบ้านเกิดมากขึ้น
- ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
- ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น
- เผยแพร่ชีวิตชาวประมง

2) เหตุผลที่คนไม่ต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- ขยะจะเพิ่มขึ้น
 - ร้านอาหารไม่มีการดักไขมัน
 - ทำให้ป่าชายเลนเสื่อมโทรม
 - ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเร็วขึ้น
 - มีมากพอแล้ว
 - ไม่ได้มีรายได้อะไร
 - สิ่งแวดล้อมเสีย
 - เสียงดังรบกวนรบกวนวังแรง

ตาราง 4.17 การท่องเที่ยวในรูปแบบใดที่ต้องการให้ส่งเสริมในตำบลคลองโคน

รูปแบบการท่องเที่ยวที่อยากให้เกิดขึ้น	ความถี่	ร้อยละ
อันดับที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	59	17.7
อันดับที่ 2 การปลูกป่าชายเลนและการถักกระดานเลน	25	7.5
อันดับที่ 3 ที่เที่ยวชมสถานที่ที่มีคุณภาพแปลกใหม่และทำบุญ	7	2.1
อันดับที่ 4 จัดโครงการแนะนำพานักท่องเที่ยวชมภูมิปัญญาของชาวบ้าน	4	1.2
อันดับที่ 5 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา	2	.6

จากตาราง 4.17 พบว่าคนในชุมชนต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวป่าชายเลน เป็นอันดับ 2 อันดับ 3 ได้แก่ การเที่ยวชมสถานที่ที่มีคุณภาพและแปลกใหม่ เป็นต้น

ตาราง 4.18 ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวชุมชนคลองโคน

ความคิดเห็นและความต้องการของคน ในชุมชนคลองโคนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว	3.8931	1.25133
วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเปลี่ยนแปลง	3.3179	1.01727
สภาพถนนทรุดโทรมลง	3.2730	1.20003
นักท่องเที่ยวเก่ากลับมาเที่ยวอีกแต่ไม่มีอะไรใหม่ๆให้ นักท่องเที่ยว	2.9738	1.02564
ไม่มีทักษะในการสร้างความบันเทิงให้นักท่องเที่ยว สนุกสนาน	2.9547	.94554
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทำให้อธิบายไม่ค่อยได้	2.9146	1.14184
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัย	2.9010	.91895
อุปกรณ์ให้บริการนักท่องเที่ยวไม่ทันสมัยและไม่ได้มาตรฐาน	2.8149	.94205
ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือหรือเอื้อเฟื้อต่อกัน	2.7850	1.16008
จำนวนสัตว์หน้าดินลดปริมาณลง	2.6156	1.19455
บุคลิกภาพไม่น่าเชื่อถือในสายตานักท่องเที่ยว	2.6097	1.19569
พบผู้ประกอบการที่ทำผิดกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตน เพิ่มขึ้น	2.5912	1.27231
สภาพแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง	2.5812	1.15701
นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวแล้วไม่กลับมาเที่ยวอีก	2.5354	1.08410
การท่องเที่ยวรบกวนการประมงชายฝั่งทำให้สัตว์น้ำหนีไป	2.4935	1.15703
การให้บริการโดยรวมไม่ค่อยดีทำให้นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ	2.4133	1.00292
มีการตัดราคาเพื่อแย่งนักท่องเที่ยว	2.3869	1.14183
มีการตัดไม้ทำลายป่า	2.3706	1.15882
สิ่งแสมรบกวนการท่องเที่ยว	2.1475	1.06431
มีการลักขโมยของนักท่องเที่ยว	2.1424	1.22932

ตามที่ชุมชนคลองโคนได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เดินทางมาท่องเที่ยว
อย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การรองรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพสูงสุด ตาราง 4.18 นี้จึงต้องการให้

คนในชุมชนได้สะท้อนถึงปัญหาและหรือผลประทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวและต้องการให้ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งในระดับส่วนบุคคลหรือในระดับชุมชน ซึ่งพบว่า มีปัญหาด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ความเป็นห่วงเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตดั้งเดิม และสภาพถนนที่ทรุดโทรมซึ่งน่าจะเป็นปัญหาสำคัญสำหรับชุมชน ณ ขณะนี้

4.3 ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวคลองโคน

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน โดยเป็นชาย 160 คนและเป็นหญิง 237 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 ต่อ 59.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาได้แก่ 25 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 ดังตาราง 4.19

ตาราง 4.19 อายุของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
18-24ปี	144	36.0
25-34ปี	115	28.8
35-44ปี	66	16.5
45-54ปี	13	3.3
55-64ปี	7	1.8
ไม่ตอบ	55	13.8
รวม	400	100.0

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนโสด คิดเป็นร้อยละ 69.5 สมรสแล้ว มีเพียงร้อยละ 25 และ ร้อยละ 5.5 ไม่ตอบ ดังตาราง 4.20

ตาราง 4.20 สถานภาพนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
โสด	278	69.5
สมรส	100	25.0
ไม่ตอบ	22	5.5
รวม	400	100.0

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่สำเร็จมาแล้วสูงสุด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 50 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 28.5 และประถมศึกษาร้อยละ 12 ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกร่วมตอบคำถามด้วย ดังตาราง 4.21

ตาราง 4.21 ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยงที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษา	48	12.0
มัธยมศึกษา	200	50.0
ปริญญาตรี	114	28.5
ปริญญาโท	12	3.0
ปริญญาเอก	1	.3
อื่นๆ	17	4.3
ไม่ตอบ	8	2.0
รวม	400	100.0

ตาราง 4.22 อาชีพของนักท่องเที่ยงที่ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
พนักงานบริษัท	95	23.8
นักศึกษา	67	16.8
ธุรกิจส่วนตัว	44	11.0
รับราชการ	38	9.5
รับจ้าง	37	9.3
เกษตรกร	27	6.8
ว่างงาน	23	5.8
ค้าขาย	22	5.5
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	2.3
อื่นๆ	15	3.8
ไม่ตอบ	23	5.8
รวม	400	100.0

จากตาราง 4.22 พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคก ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.8 รองลงมาได้แก่นักศึกษาร้อยละ 16.8 และทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 11 นอกจากนี้ก็มี รัฐบาลกร รับจ้าง เกษตรกร ค้าขาย รวมทั้งคนว่างงาน

ตาราง 4.23 รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว

รายได้ต่อเดือน	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	69	17.3
5,001-10,000 บาท	81	20.3
10,001-15,000 บาท	94	23.5
15,001-20,000 บาท	39	9.8
20,001-25,000 บาท	17	4.3
25,001-30,000 บาท	24	6.0
30,001-35,000 บาท	11	2.8
35,001-40,000 บาท	5	1.3
มากกว่า 40,000 บาท	14	3.5
ไม่ตอบ	46	11.5
รวม	400	100.0

ตาราง 4.23 แสดงถึงรายได้ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคก ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.5 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่า 5,000-10,000บาท คิดเป็นร้อยละ 20.3 และ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3

ตาราง 4.24 ลักษณะการเดินทางมาคลองโคกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ลักษณะการเดินทาง	ความถี่	ร้อยละ
เดินทางมาคนเดียว	19	4.8
เดินทางมากับครอบครัว	62	15.5
เดินทางมากับเพื่อน	136	34.0
เดินทางมากับบริษัททัวร์	54	13.5
เดินทางมากับหน่วยงาน	102	25.5
อื่นๆ	27	6.7
รวม	400	100

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาได้แก่ เดินทางมากับหน่วยงานหรือที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และ เดินทางมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 15.5 ดังตาราง 4.24

ตาราง 4.25 ยานพาหนะที่นักท่องเที่ยวใช้เพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคน

ยานพาหนะ	ความถี่	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	123	30.8
รถเช่า	75	18.8
รถโดยสารประจำทาง	29	7.3
รถจักรยานยนต์	107	26.8
อื่นๆ	66	16.3
รวม	400	100

การเดินทางของนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือการเดินทางมาโดยรถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 26.8 และ รถเช่า ร้อยละ 18.8

ตาราง 4.26 จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวที่ตำบลคลองโคน

จำนวนครั้งที่มาเที่ยวคลองโคน	ความถี่	ร้อยละ
1 ครั้ง	341	85.3
2 ครั้ง	20	5.0
3 ครั้ง	11	2.8
4 ครั้ง	3	.8
5 ครั้ง	3	.8
ไม่ตอบ	22	5.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 4.26 พบว่า จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยมาท่องเที่ยวคลองโคนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.3 มาเที่ยวคลองโคนเป็นครั้งแรก รองลงมาคือ ร้อยละ 5 เคยมาแล้ว 2 ครั้ง และร้อยละ 2.8 จำนวน 3 ครั้ง

ตาราง 4.27 ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวคลองโคน

ระยะเวลาที่ใช้ท่องเที่ยวคลองโคน	ความถี่	ร้อยละ
ครึ่งวัน	43	10.8
ไปเช้าเย็นกลับ	229	57.3
2 วัน 1 คืน	14	3.5
2 วัน 2 คืน	91	22.8
3 วัน 2 คืน	4	1.0
มากกว่า 5 วัน	8	2.0
ไม่ตอบ	11	2.6
รวม	400	100

ตาราง 4.27 พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาร้อยละ 22.8 คือ ท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 2 คืน และ ร้อยละ 10.8 มาแบบ ครึ่งวัน ทั้งนี้ พบว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่งมาท่องเที่ยวแบบและค้างคืน ได้มากกว่า 5 วัน ด้วย

ตาราง 4.28

เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ -

ช่องทางรับข้อมูลข่าวสาร	ความถี่	ร้อยละ
โทรทัศน์	56	14.0
หนังสือพิมพ์	21	5.3
อินเทอร์เน็ต	120	30.0
นิตยสารท่องเที่ยว	27	6.8
แผ่นพับ	10	2.5
เพื่อน	138	34.5
อื่นๆ	28	6.9
รวม	400	100

การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารของคลองโคนมาจากเพื่อนมากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาได้แก่ จากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 30 และจากโทรทัศน์ ร้อยละ 14 ดังตาราง 4.28

ตาราง 4.29 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวคลองโคน

ค่าใช้จ่ายเมื่อมาคลองโคน	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	160	40.0
1,001 - 2,000 บาท	48	12.0
2,001 - 3,000 บาท	34	8.5
3,001 - 4,000 บาท	3	.8
4,001 - 5,000 บาท	5	1.3
ไม่เคยทราบเพราะหน่วยงานจ่ายให้	122	30.5
อื่นๆ	1	.3
ไม่ตอบ	27	6.8
รวม	400	100.0

ตาราง 4.29 แสดงถึงค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 40 บอกว่าใช้เงินต่อคนไม่ถึง 1,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 30.5 ไม่ได้จ่ายเงินเองแต่องค์กรจ่ายให้ และร้อยละ 12 ในจ่ายเงินประมาณ 1,000 – 2,000 บาท

ตาราง 4.30 สิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุดใคลองโคน

ความประทับใจ	ความถี่	ร้อยละ	ความประทับใจ	ความถี่	ร้อยละ
ปลูปลูกป่า	175	43.8	วิถีชีวิต ชาวประมง	8	2.0
นั่งเรือชม บรรยากาศ	45	11.3	วิถีชีวิต	8	2.0
ป่าชายเลน	42	10.5	ผู้คน	6	1.5
อาหาร	27	6.8	กะปิ	2	.5
ถีบกระดาน	25	6.3	นั่งกระเตง	1	.3
ลิงแสม	14	3.5	ไม่ตอบ	34	8.5
รีสอร์ท	13	3.3	รวม	400	100.0

จากการเดินทางมาท่องเที่ยวที่คลองโคนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจการปลูกป่ามาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การนั่งเรือชมบรรยากาศและ ป่าชายเลนคลองโคน ตามลำดับ

ตาราง 4.31 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แหล่งท่องเที่ยวหลักมีคุณค่าต่อการศึกษา	4.3325	.65785
ความมีน้ำใจและเอาใจใส่	4.3173	.66796
ความประทับใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดให้บริการ	4.2997	.67760
สภาพธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์	4.2456	.69293
ภาพรวมของการท่องเที่ยวในคลองโคน	4.2621	.65076
ความรู้และความสามารถในการดูแล	4.2411	.69913
คุณภาพการให้บริการโดยรวม	4.2081	.68598
ความสะดวกในการมาท่องเที่ยว	4.1839	.66965
สิ่งอำนวยความสะดวก	4.1701	.78731
สิ่งแวดล้อมโดยรวมมีความดึงดูดใจ	4.1612	.76489
การดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว	4.1505	.77049
สภาพชุมชนโดยรวมมีความเป็นเอกลักษณ์น่าสนใจ	4.1086	.74686
ภาษาและทักษะการสื่อสาร	4.0761	.75449
การให้บริการข้อมูลของผู้นำเที่ยว	4.0738	.76074
ชุมชนมีความงดงามด้านทัศนียภาพ	4.0508	.77654
จำนวนกิจกรรมที่ให้บริการมีมากและหลากหลาย	4.0568	.71756
ความน่าสนใจของเอกสารประชาสัมพันธ์	3.9643	.80519
คุณภาพอากาศฝุ่นควันในแหล่งชุมชน	3.9542	.82866
ชุมชนมีความงดงามด้านศิลปวัฒนธรรม	3.9289	.78473
เสียงรบกวนในระหว่างการท่องเที่ยว	3.9061	.85237
ความชัดเจนของป้ายบอกทาง	3.8586	.76981
ระบบการจัดการขยะในแหล่งการท่องเที่ยว	3.8077	.89065
คุณภาพของถนนรอง (ถนนที่เลียวยเข้ามาในเขตชุมชน)	3.5315	.93859

จากตาราง 4.31 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวคลองโคก ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณค่าหลักของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว รองลงมาได้แก่ ความมีน้ำใจและเอาใจใส่นักท่องเที่ยวของคนในชุมชน และความประทับใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้บริการ ตามลำดับ แต่ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมแล้วทุกประเด็นได้คะแนนการประเมินสูงมาก จึงแสดงให้เห็นได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการท่องเที่ยวคลองโคกเป็นอย่างดี

4.4 ความคิดเห็นและความต้องการของแกนนำชุมชนต่อการท่องเที่ยวคลองโคก

จากการประชุมในวันที่ 11 กรกฎาคม 2556 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคก ร่วมกับแกนนำชุมชน สามารถสรุปแนวคิดต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

4.4.1 ปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่ผู้นำชุมชนนำเสนอ

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้ค้างคืน
2. นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะเดินทางท่องเที่ยวโดยบริษัททัวร์และมีมัคคุเทศก์นำเที่ยว ทำให้ไม่เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน และนักท่องเที่ยวจะท่องเที่ยวตาม โปรแกรมและเส้นทางที่บริษัทท่องเที่ยวได้กำหนดไว้ ชุมชนไม่มีส่วนร่วม
3. ขาดการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในเรื่องของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่นการดำเนินการก่อสร้างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ชุมชนต้องการให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยช่วยลงมาแก้ปัญหาการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน
5. ถนนทางเข้าชุมชนแคบและเป็นหลุมเป็นบ่อ และทางผู้นำชุมชนต้องการให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงถนนให้ได้มาตรฐาน
6. น้ำประปามีปัญหา ซึ่งถ้ามีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์จำนวนมากๆ น้ำประปาจะไหลช้าหรือไหลน้อย น้ำไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว
7. ไฟฟ้าตกบ่อยๆ ไฟฟ้าไม่เพียงพอ
8. ไม่มีถนนเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่จะออกไปยัง ต.ยี่สารที่สามารถตัดผ่านไปยังจังหวัดเพชรบุรีได้โดยไม่ต้องย้อนออกถนนพระราม 2 ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลาลงได้ ถนนที่จะตัดผ่านทำไม่ได้เนื่องจากบริเวณดังกล่าวได้ประกาศเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ

9. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ เช่น ตลาดร่มหุบ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดแม่กลอง ชะอำ หัวหิน และกาญจนบุรี อยู่ใกล้ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในแหล่งชุมชนสั้นลง

4.4.2 ความต้องการของชุมชน

1. ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้พักค้างคืน
2. ต้องการปรับปรุงถนนทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสะดวกสบาย
3. ต้องการปรับปรุงระบบน้ำประปาให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและของชุมชน
4. ต้องการป้ายบอกทางบนถนนพระราม 2 เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเห็นได้ชัดเจนซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
5. ต้องการป้ายแสดงแสดงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและของชุมชน
6. ต้องการศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านตามหมู่บ้านต่างๆ ทั้ง 7 หมู่บ้าน
7. แก้ไขปัญหาไฟฟ้าตกบ่อยๆ
8. อยากให้มีการสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าจากชุมชนที่หน้าวัดคลองโค่น
9. อยากให้มีการปรับปรุงหน้าวัดและรอบๆ วัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นที่ตั้งสัญลักษณ์ของคลองโค่นเช่นรูปปั้นลิงแสม ชาวประมงกำลังถีบกระดานเก็บหอยแครงซึ่งรูปปั้นอาจจะเท่าตัวจริงหรือใหญ่กว่าตัวจริง
10. ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้ามาบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น ททท. และหน่วยงานอื่นๆ
11. ต้องมีการป้องกันคนนอกชุมชนเข้ามาทำธุรกิจในชุมชน เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวมากขึ้นจะทำให้มีนายทุนหรือพ่อค้าแม่ค้าเข้ามาค้าขายในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จะทำให้เกิดปัญหาเหมือนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ตลาดน้ำอัมพวา ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในชุมชนอย่างมากและจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืนสร้างความเดือดร้อนในชุมชน
12. ต้องการให้มีการสอนทำผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอยชนิดต่างๆ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

4.4.3 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน

1. นักเรียน นักศึกษา ที่มาเป็นกลุ่มใหญ่ๆ คิดเป็นร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด กำลังซื้อของกลุ่มนี้จะมีน้อยมาก
2. นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัวที่มาเที่ยวเพื่อมารับประทานอาหารและทำกิจกรรมบ้าง และมาแบบไปเช้าเย็นกลับ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ นักท่องเที่ยวจาก กรุงเทพฯ จะไม่นิยมซื้อของฝากจะมารับประทานอาหารและเล่นกิจกรรมรอบๆ แหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างจังหวัดเช่นจากอยุธยาจะนิยมซื้อของฝากเช่นกะปิ ปลาตากแห้ง และอาหารแห้งอื่นๆกำลังซื้อของกลุ่มนี้จะมีมาก
3. นักท่องเที่ยวต่างชาติจากยุโรป อเมริกา และเอเชีย โดยกลุ่มนี้จะมากับมัคคุเทศก์ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่นิยมซื้อของฝาก

4.4.4 จุดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวหรือศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

1. กะปิคลอง โคนที่ทำจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย และทำจากเคยตาดำแท้ๆ ที่มีคุณภาพ ผลิตด้วยกรรมวิธีที่พื้นบ้านถูกหลักอนามัย
2. การเกี่ยวน้ำตาลจากมะพร้าว
3. มีห้องห้อยให้ได้ชมตอนกลางคืน
4. มีร้านอาหารทะเลอร่อยขึ้นชื่อหลายร้าน
5. เรือหางยาววิ่งบนเลน
6. เป็นแหล่งผลิตหอยแครงคุณภาพจากดินเลน เมื่อล้างแล้วจะไม่มีดินหรือทรายตกค้าง และยังเป็นแหล่งผลิตหอยแครงเพื่อส่งออกไปยังประเทศจีน และลาว
7. กล้าปลาดุก เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านสำหรับดักจับปลาดุกทะเล
8. วัดคลอง โคน
9. เทศกาลแห่เจ้าแม่เจ้าพ่อของแต่ละหมู่บ้านที่ 13 เมษายน ของทุกปีเป็นเทศกาลแห่งสังคีตศิลป์ประจำปีของชุมชน
10. ในวันและเทศกาลแห่คุณปู่โดยแบกคุณปู่บนบ่าแล้วเล่นบนสกีโคลน
11. มีกะเตงสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน
12. มีกิจกรรมทางน้ำที่น่าสนใจเช่นการถีบกระดานเก็บหอยแครง การทำประมงแบบพื้นบ้านการปลุกป่าชายเลน การเรียนรู้ระบบนิเวศวิทยารอบๆ ป่าชายเลน ชมลิงแสม นก ปู ปลา หอยและสัตว์ทะเลต่างๆ และกีฬาทางน้ำในรีสอร์ท เช่น พายเรือคายัคกระโดดหอ ใต้สะพานเขือก และอื่นๆ อีกมากมาย

4.4.5 ข้อเสนอแนะ

1. ฝึกอบรมคนในชุมชนให้สามารถบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและดูแลตัวเองได้
2. จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและสามารถจะดึงนักท่องเที่ยวให้พักค้างคืนและอยู่ต่อได้นานขึ้น
3. จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษที่พอจะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้
4. จัดให้มีเทศกาลชิมกะปิและเทศกาลอาหารทะเลคลองโคกลนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมของทุกปีซึ่งเป็นช่วงที่มีเคยจำนวนมาก เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักคลองโคกลนมากยิ่งขึ้น จัดทำเมนูอาหารที่ทำจากกะปิคองโคกลนและให้นักท่องเที่ยวได้ทำกะปิเอง
5. ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับหน่วยงานที่ต้องการให้รางวัลแก่พนักงาน (incentive) โดยทำเป็น รูปแบบการท่องเที่ยวทางน้ำ (theme) และระบบนิเวศป่าชายเลนโดยใช้ศักยภาพในชุมชนที่มีอยู่จากจุดเด่นเบื้องต้นและสามารถจะเสริมกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ เพื่อความสนุกสนาน

ภาพที่ 4.6 การประชุมแกนนำชุมชนเพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.5 การฝึกอบรมแกนนำชุมชนคลองโคก

“การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ถอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสื่อ
ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวคลองโคก บนฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน”
เนื้อหาการอบรมประกอบด้วย

- 1) เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาชุมชน โดย ดร.สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์
- 2) การสร้างแบรนด์แหล่งท่องเที่ยวโดยอาจารย์คุณฉวี นิลคำ
- 3) การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย อาจารย์อังคิสา รุ่งศรีสวัสดิ์

จากการฝึกอบรมด้วยการรับฟังการบรรยายเนื้อหาสาระทั้งสามเรื่องทำให้แกนนำชุมชน
ได้รับความรู้ความเข้าใจในแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแนวทางการ
ออกแบบสินค้าเชิงสร้างสรรค์ที่จะทำให้สินค้าของชุมชนมีข้อแตกต่างหรือได้เปรียบทางการ
แข่งขัน ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาต้องมุ่งเน้นเป้าหมายสูงสุดคือความยั่งยืนไปพร้อม ๆ กันด้วย

4.6 การศึกษาดูงาน

โปรแกรม ชลบุรี – ระยอง – ตราด

วันที่	1	08.00 น. ออกเดินทางจาก อบต. คลองโคก
		10.00 น. ตลาดน้ำสี่ภาครับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย
		12.00 น. พร้อมกันที่รถออกเดินทางไปยังจังหวัดระยอง
		14.00 น. เยี่ยมชม เครื่องข่ายองค์กรชุมชนบ้านจ่ารุง
		15.30 น. ออกเดินทางไปยังจังหวัดตราด
		17.00 น. รับประทานอาหารเย็น
		18.00 น. เข้าที่พัก โฮมสเตย์บ้านน้ำเชี่ยว
วันที่	2	08.00 น. รับประทานอาหารร่วมกับโฮมสเตย์
		09.00 น. เยี่ยมชมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านน้ำเชี่ยว ทำกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนกับชุมชนน้ำเชี่ยว
		12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
		13.00 น. ทำกิจกรรมต่อ
		15.00 น. เดินทางกลับ

ภาพที่ 4.7 การศึกษาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ

สรุปผลการศึกษาดูงานได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. องค์ความรู้และแนวคิดที่ได้จากบ้านจำรุง

หมู่บ้านจำรุงมีการบริหารจัดการที่ดีมีผู้นำและชาวบ้านร่วมมือกันดีมากมีความเข้มแข็งและมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ผ่านเข้ามา จนทำให้ประสบความสำเร็จ ดีมาก มีสินค้าทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย กระจายรายได้ได้ทั่วถึง ทำให้ทุกคนมีความสุขและอยากให้ความร่วมมือ

2. องค์ความรู้และแนวคิดที่ได้จากบ้านน้ำเชี่ยว

ป้าชายเลนบ้านน้ำเชี่ยวมีความอุดมสมบูรณ์ดีมาก ชาวบ้านมีความสามัคคีกัน ทำให้ชุมชนได้รับรางวัลชื่นชมมากมายทั้งนี้รางวัลต่าง ๆ เกิดขึ้นภายใต้สภาพสังคมที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้

ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้วิถีอิสลามอาจเป็นตัวแปรสำคัญสำหรับบ้านน้ำเขียวที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและเชื่อมโยงคนในชุมชนเข้าด้วยกัน

3. แนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับคลองโคก

สิ่งสำคัญสำหรับชาวคลองโคกในตอนนี้คือความร่วมมือร่วมใจกัน รวมตัวกันให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรกจากนั้นจึงจะมาช่วยกันคิด วางแผน